

EŞİK

Şaziye Çıkrıkcı

■ Zühra teyzeyi kaybetmişiz. Alıp başını gitmiş sonunda. Hep öyle derdi: “Alıp başımı gitsem bu dünyadan...” Ölmüş, hem de aniden. Ah Zühra teyzem benim... Adının anlamıyla nasıl da övünürdü: “Cennetteki çiçek.” Şimdi gerçekten gidip yerleşmiş miydi o bahçenin en güzel köşesine?

Haberi alır almaz arkadaşım Canan’ı aradım. Cenazenin kaldırılacağı yeri öğrenince yalnız bırakmak istemedim. Kim bilir ne hâlde bulacaktım onu? İçime oturan bir sıkıntıyla, Zühra teyzeyi son yolculuğuna uğurlamak için Zincirlikuyu Mezarlığı’na gittim. Adını sıklıkla duyduğum bu mezarlığa ilk kez ayak basıyordum. Şehrin ortasında, koca kalabalığı yutmuş devasa bir sessizlik alanıydı burası. İçeri adım attığım anda, cadde gürültüsünün arkamda bir kapı kapanıyormuşçasına kesildiğini hissettim. Gürültünün yerini, yaprakların birbirine sürtünmesinden başka hiçbir şeyin duyulmadığı geniş bir boşluk aldı.

Uzaktan Canan görünüyordu. Tabutun başına kapaklanmıştı. Yaklaştım. Tabutun kenarını okşuyor, ara ara hıçkırıyor, sonra birden susup gözyaşlarının içinden tatlı bir anısını anlatmaya koyuluyordu. Sesi titriyordu ama anlattığı anıların sıcaklığını hiç kaybetmiyordu. Bir süre yanında durdum. Dinledim. Arada bir omzuna dokundum. Konuşmadım. Ne söyleyebilirdim ki?

Merasim sonrasında kalabalığın içinden sessizce ayrıldım. Çıkışa doğru yürüdüğümü sanıyordum fakat kalabalık seyrelinece yanlış yöne saptığımı fark ettim. Etrafta hâlâ insanlar vardı. Giderek azaldılar. Önümde kıvrıla kıvrıla uzanan patika sanki beni bilmediğim bir yere çağırıyordu. Mezar taşlarının arasına düşen ince gölgeler, güneşin açısına göre yavaşça yer değiştiriyor, taşların üzerindeki harfler bu gölgelerin içinde silikleşip belirginleşiyordu. Birden, etrafta ben-

den başka kimsenin kalmadığını fark ettim. Herkes başka bir taraftan çıkmış, bense mezarlığın içlerine doğru yürüyordum. O an durup geri dönmeyi düşündüm. Arkama baktım, çok yürümüştüm. İlerleyerek çıkışa ulaşmak daha çabuk çıkmamı sağlayacaktı. Devam ettim. Ayaklarım beni levhaların gösterdiği, kentin başka bir caddesine açılan bilmediğim bir yola sürüklüyordu.

Yavaşça çok eski bir korkunun içine çekiliyordum. Sağım solum, önüm arkam mezar taşı... Yan yana, sıra sıra... Gözlerimi kapatarak yürüsem de görmesem mi? Denedim. “Önüm, arkam, sağım, solum, sobeee!” diye bağırان çocukluğum geldi gözümün önüne. Ceviz ağacının gövdesine kafasını yaslamış, koluyla gözlerini kapatmış o küçük kız çocuğuyla yeniden karşılaşmak yüzümün hatlarını gevşetmişti. “Ye-di, se-kiz, do-kuz, ooon!” Ah o köydeki evimiz! Mezarlığa yakındı ama çatısından bile ağaçların arasındaki taşlar görünmezdi. Mezarlığı ortadan ikiye bölen o yol! Oradan geçerken altında kalmış olma ihtimali olan ölüleri düşünüp kaç kez kalp çarpıntısıyla ürperdim kim bilir? Her geçişimde adımlarım hızlanır, sonra koşmaya başladım. Bir defasında dört kuzen birlikte yürüyorduk. İçimizden biri aniden çığlık atınca panikle koşmaya başlamış, en küçüğümüzü geride bırakarak bir yarıştaymışız gibi fırlamıştık. Kardeşim tam önümde koşuyordu. Mavi plastik terlikleri ayağından fırlamış, yalın ayak kaçıyor, adımları telaştan neredeyse sırtına yapışıyordu. Mezarlığın sonuna geldiğimizde eksikliği fark edip geri dönmüştük. O en küçük kuzen... Hep anlatırdı o günü, “Beni mezarlıkta bıraktınız!” deyip gülerек sitem ederdi bize.

Kendimi gülümserken buldum. Ama başımı yerden kaldırır kaldırmaz dudaklarım donmuş gibi sabitlendi. Mezar taşları, göz alabildiğince... Hepsi gerçekten önümdeydi şimdi. O eski korkunun tam içindeydim. Silinmek üzere olan küçük fotoğraflar vardı bazılarının başucunda. Zamanı anlatıyordu. Bazılarının diplerinde yarısı toprağa gömülmüş kırık vazo parçaları. Nemli toprak, rüzgârla savrulan kuru yapraklar, çürümüş çiçek sapları... Bütün bu küçük ayrıntılar, ölümün sessizliğini daha da görünür kılıyordu. O dayanılmaz suskunluk, ürpertiordu. Kulaklarımı tıkasam çıtırtıların yankısını duymayabilir miydim? Sanki tek canlı benmişim gibi bir ağırlık üzerimde, yürümeye devam ettim. Kimi taşlar yılların birikimiyle yosun tutmuştu, kimi güneşte parlayan mermerleriyle yeniliğini koruyordu. Aralarda yabancı otlar, ince dallarıyla boşlukları dolduruyor, âdeta mezarların arasındaki derin sessizliği örüyordu.

Bastıkça çıtırdayan turuncu, sarı, kahverengi yapraklar, zihnimde asılı kalan eski bir korkuyu canlandırıyor. Çıtır, çatır, çıtır... Ah bu sesler, yıllar önce gezdiğimiz kiralık bir evin bahçesine savurdu beni. Aynı böyle kupkuru turuncu, sarı, kahverengi yaprakların arasından ilerleyerek eve girmiştik. Aralarında beyazlıkların görüldüğü çam ağaçlarıyla dolu, küçük bir koruya bakıyordu ev. Ölüm temalı manzara, yeşilin en karanlık tonuyla karşımdaydı. Balkonda kahvaltı ederken ya da akşam çayının buharı tüterken karşıda beyaz mezar taşlarını görmenin tadımızı kaçıracığını düşünüp vazgeçmiştik kiralamaktan.

Her gün ölümle göz göze gelinir miydi hiç? Hayatın sıradan akışına kendini kaptırmak lazımdı. Hem sabahları mezar taşlarına uyanmak, insanın kaçındığı o soğuk hakikati tüm çıplaklığıyla yüzüne vururdu. Ölümü unutarak yaşamak çok daha kolay olurdu.

Bir yaprak düştü önüme. Ruhumla baş başa kalmıştım. Sanki sağ yanımda biri daha yürüyordu. Sol tarafa bakarak adımlarımı hızlandırdım, gözlerimi kaçırmaya çalıştım. Ama etrafa bakmadan da duramıyordum. Baktıkça içimdeki ses konuşmaya devam ediyordu. Kimi belli ki çok zenginmiş; demir kafeslerle çevrili, işlemeleri göz alıcıydı. Kimilerinin yanı başında birer bank vardı, sanki ölenlerin ruhları orada oturup yeni gömülmüş bedenleriyle sohbet ediyordu. Bazıları çiçeklerle bezenmişti; yeni ziyaret edilmiş belli. Kuru yaprakların dekoratif görüntüsüyle sonbaharın en güzel hâli, tanımadığım yüzlerce isimle birleşmişti. Görkemli ağaçların dalları çok geniş, neredeyse gökyüzünü kapatıyor, yer yer güneş ışığını süzüp parça parça yeryüzüne bırakıyordu. Dalların arasından giren ışık, beyaz taşların üzerinde düzensiz parıltılarla oynayıyordu. Rüzgâr estiğinde yaprakların hışırtısı, sanki uzak bir yerden gelen eski bir fısıltıyı taşıyordu. Ağaçların gövdeleri yılların ağırlığını taşırcasına yorgundu. Kabuklarındaki çizgiler yüzyıllık bir hikâyeyi suskun suskun anlatıyordu. Burası bir park olsa, insan o banklardan birine oturup uzun uzun dinleyebilirdi anlatılanları.

Bir ses duyarsam çığlık atacakmışım gibi boğazıma kadar tırmanan içimdeki o korkuyu atamıyordum. Çocukluğumdan kalma çok eski bir korkuydu bu. Bir çitirtiyi duydum, ardından ayak sesleri. Kalbim tıpkı o köydeki çocuğunki gibi hızla çarptı. Neydi o? Arkama mı baksam? Kafamı eğip hızlı hızlı yürümeye mi devam etsem? Baktım. Elinde süpürge, bir görevli yaprakları süpürüyordu. Oh! Rahatladım.

Peki mezarlıkta başlarına kötü şeyler gelen insanların hikâyeleri? Gazetelerde okuduğum, televizyonda izlediğim içime işleyen o hikâyeler. Tüylerim yeniden diken diken oldu. Korku sırtımdan incecik soğuk bir çizgi gibi aşağı süzülüyordu. Daha da hızlandım. Nefes alıp verişim sıklaştı. Göğüs kafesim... Daraldı. Sıcak bastı.

Hızlandıkça okuduğum isimler, tarihler, ünvanlar zihnimde canlanıyordu... Yaşıyorlardı. Oysa şimdi birer hikâyeydi hepsi. Birer son. Bir taşın üzerindeki solmuş fotoğrafa takılıyor gözüm. Zaman nasıl da silmişti yüzünü! Yeni kazanmış isimler görüyordum. Elimi uzatsam acının sıcaklığını hissedecek gibiydim. Taşların arasında dolaşan hafif rüzgâr, sanki adlarını okşayarak geçiyor, her ismin ardında saklı hayatı bir anlığına ortaya çıkarıp yine sessizliğe karıştırıyordu. Hayatları bitmiş miydi gerçekten? O an, ilk defa, nerede ve nasıl öleceğimi merak ettim. Öldüğümde ölmüş olduğumu anlayacak mıydım? "Nermin'i kaybetmişiz." diyeceklerdi. Bu düşüncenin ağırlığı beni bir girdap gibi içine çekti. Yol bir türlü bitmiyor, uzadıkça uzuyor gibiydi. Koşmama ramak kalmıştı. Biraz daha kalsam kalbim bu yükü taşıyamayacaktı.

Nihayet... Şehir seslerinin yükseldiği o kapıyı gördüm. Uzunca bir duvar, hayatla ölümü ayıran bir çizgi gibi önümde duruyordu. Çizgi değil, incecik bir eşikti aslında, bir gün farkına varmadan adımını ansızın atabileceğin bir eşik. Geri dönüşü olmayan adımların eşiği.

Kapıdan çıktığım anda bir anlığına huzur buldum ama aynı anda tuhaf bir duygu da çöktü içime. Sanki bir şeyimi orada, o taşların arasında, toprağın altında bırakmışım gibi bir his.

Adımlarım hızlandı, kalabalığa karıştım. İnsan kalabalığa karışınca hayata döndüğünü sanıyor. Oysa şehrin uğultusuna karışırken bile, aklımın bir köşesinde o taşların kuytu gölgesi kaldı. Sanki Zincirlikuyu beni bırakmamış, toprağın soğuk nefesi eteğime takılmıştı.